

УДК 658.91[336.71+334.716]

Мягкова О.В.,*к.держ.упр., завідувач кафедри економіки та менеджменту
Київського міжнародного університету***КООРДИНАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ І РЕГІОНАЛЬНИХ ЗУСИЛЬ ЩОДО ЛІЗИНГОВОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СФЕРИ**

У статті розглянуто основні напрями координації державних і регіональних зусиль щодо лізингової інвестиційної сфери. Узагальнені невідкладні заходи щодо регулювання лізингової інвестиційної сфери.

Ключові слова: лізингове інвестування, регулювання лізингової інвестиційної сфери, регіональне регулювання лізингового інвестування, лізингові інвестиційні проекти.

Як відомо, лізингове інвестування в Україні, за неофіційними даними, становить лише 1% від інвестицій в основні фонди, ефективність використання якого залежить насамперед від правового регулювання, яке базується на нормах Цивільного кодексу України, Законах України «Про лізинг» і «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг».

Розроблена методологія управління лізинговими інвестиційними процесами в країні система аналізу, планування та прогнозування потребує обґрунтування й систематизації основних механізмів урегульованості цих процесів, заходів, які в передує стосуються збільшення лізингових інвестиційних джерел і спрямування інвестиційних потоків відповідно до розробленого комплексу лізингових інвестиційних стратегій.

Розвиток країни та її регіонів перебуває під одночасним впливом глобальних, макроекономічних, внутрішньорегіональних і мікроекономічних факторів історичного, соціально-економічного, фінансового, екологічного характеру. Лізингова інвестиційна сфера як основний важіль регіонального розвитку має бути центром уваги регіональних органів влади, а підходи до її розвитку – максимально обґрунтованими. Це можливе завдяки координації державних і регіональних зусиль щодо лізингової інвестиційної сфери. Саме цим і обумовлена актуальність проведеного дослідження.

Мета статті – розглянути основні напрямки координації державних і регіональних зусиль щодо лізингової інвестиційної сфери.

Стратегія управління лізинговими інвестиціями в регіональний розвиток (стратегічний інвестиційний менеджмент регіону) є втіленням відповідної лізингової інвестиційної політики. Виходячи з поширеного тлумачення політики (зокрема, економічної, інвестиційної тощо) як системи цілей, пріоритетів (завдань), а також механізмів і методів досягнення цілей, ми можемо дійти висновку, що лізингова інвестиційна політика включає два агреговані складники: визначення стратегії (як системи цілей і завдань) і регулювання її впровадження.

Слід зазначити, що регулювання регіонального лізингового інвестиційного процесу є важливим інструментом державної підтримки лізингової інвестиційної діяльності і відбиває тенденцію децентралізації управління як складник регіоналізації розвитку. Учені цей процес регулювання називають спорідненим терміном “регіоналізація реформ” [5, с. 8] і вважають необхідним складником стратегії сталого розвитку України.

На нашу думку, основними принципами політики регулювання лізинговими інвестиціями мають бути визнані ієрархічність (регіони визнають пріоритет державних інтересів), компроміс між національними регіональними рівнями розробки рішень щодо стимулювання лізингових інвестицій у регіоні, фінансова незалежність регіону, соціальна й екологічна нешкідливість заходів. Щодо останніх, ми вважаємо ці групи заходів елементами єдиного організаційно-економічного механізму регулювання інвестицій, який реалізується через визначення ключових завдань та основних функцій регулювання, удосконалення інститутів регіонального менеджменту та активного маркетингу територій.

Результати планово-прогнозних розрахунків інвестиційного забезпечення комплексного сталого розвитку регіону довели велику чутливість змін в еколого-соціо-економічній системі (кількісних і якісних) до маси та структури інвестицій. Тому ми вважаємо, що ключове завдання

регулювання інвестиційного складника регіонального розвитку полягає в тому, щоб за рахунок активних структурних змін в інвестиційній діяльності шукати, формувати і концентрувати на регіональному рівні лізингові інвестиційні ресурси різних джерел походження та направляти їх на розв'язання найважливіших, актуальних і невідкладних проблем регіону. Його розв'язання можливе, на нашу думку, тільки завдяки узгодженню системи заходів регіональної політики держави з тими, що мають розроблятися на рівні регіону як елементи стратегічної лізингової інвестиційної ініціативи. На досягнення такої узгодженості має бути спрямована розроблена система рекомендацій щодо бюджетної, монетарної, кредитної, податкової й амортизаційної політики, особливі вимоги до якої були закладені в результаті розробки дерева цілей і завдань інвестування регіонального розвитку.

Зазначимо, що держава може по-різному брати участь в інвестиційному процесі. При безпосередній участі в інвестиційному процесі вона інвестує ресурси на виконання інвестиційних програм, що передбачені в Державному бюджеті, чи безпосередньо бере участь в інвестиційних проектах у формі надання субсидій, субвенцій і бюджетних позик на основі повернення. (субсидіювання позикового відсотка з кредитів для фінансування інвестицій; спільне пайове фінансування з Державного та регіональних бюджетів тощо). При цьому очевидно, що всі проекти, які претендують на державну підтримку, повинні пройти ретельну експертизу. Рішення про підтримку проекту ухвалюється внаслідок конкурсного відбору за найпріоритетнішими, з точки зору держави, напрямками.

Непряма участь держави в лізинговому інвестиційному процесі (рис. 1) відіграє величезну роль у забезпеченні прийнятних умов для вкладення капіталів інвесторами. Ці умови, як ми вважаємо, повинні забезпечуватися:

- введенням системи податків з диференціюванням ставок і пільг;
- проведенням зваженої фінансової (серед іншого амортизаційної), цінової, а також кредитної політики, зважаючи на реальний стан економічної системи;
- правилами дотримання діючих актів землевикористання та природовикористання;
- контролем за дотриманням державних норм і стандартів;
- антимонопольними заходами, приватизацією об'єктів державної власності, зокрема – об'єктів незавершеного будівництва;
- експертизою лізингових інвестиційних проектів;
- регулюванням ставками рефінансування та норм обов'язкових резервів у Центральному банку, валютним курсом, митом тощо;
- розробкою механізмів страхування лізингових інвестицій та іншими.

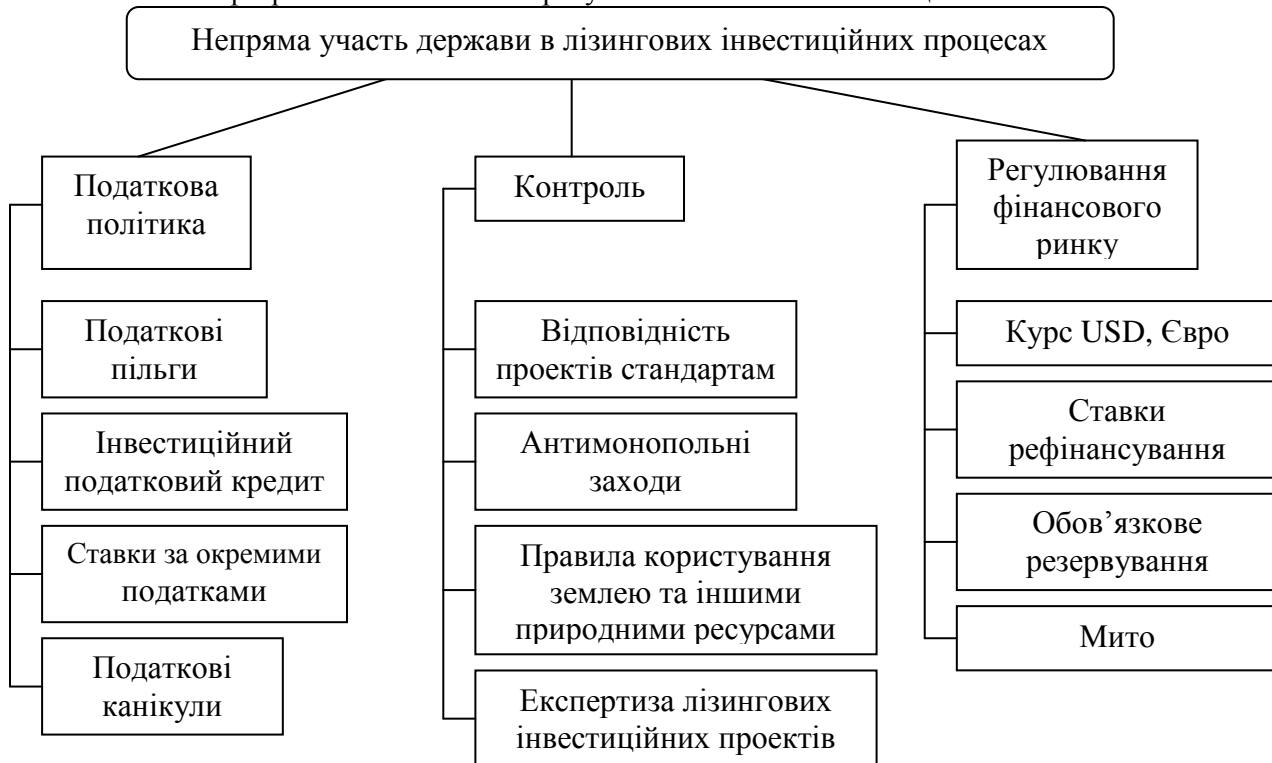

Рис. 1. Схема непрямої участі держави в лізинговому інвестиційному процесі

Визначений нами принцип ієрархічності реалізується через розробку механізму узгоджених заходів загальнодержавного й регіонального регулювання і стимулювання лізингових інвестицій. І першим напрямом узгоджених дій повинно бути забезпечене посилення державного контролю за цільовою витратою коштів бюджету, що направляються на лізингові інвестиції у формі безповоротного фінансування і кредитування. Повинна бути розширена практика спільного державно-комерційного фінансування лізингових інвестиційних проектів, а також використання частини бюджетних коштів на реалізацію найефективніших і швидкоокупних лізингових інвестиційних проектів, незалежно від їх галузевої належності й форм власності для прискорення структурно-технологічної перебудови виробництва. У цьому переліку заходів мають також бути гарантування позик, експортного кредитування, покриття за рахунок коштів Державного бюджету венчурного капіталу, державне страхування за пільговими ставками та інші.

Звичайно, обмеженість бюджетних коштів не дає підстави сподіватися на активне включення в систему стимулювання лізингових інвестицій прямих державних заходів. Проте мінімально необхідний їх рівень, який повинен забезпечити умови спрямування інвестиційних потоків на досягнення цілей комплексного сталого розвитку, потребує особливої уваги дослідників і регіональних органів влади. Ми вважаємо, що при визначенні розміру коштів Державного та регіонального бюджетів мають бути враховані: перелік будов і об'єктів загальнодержавного значення, перелік першочергових об'єктів промислової та соціальної інфраструктури в регіоні; обсяг коштів на впровадження нових організаційно-виробничих та інституційних утворень (таких, що забезпечуватимуть активний маркетинг територій, розвиток підприємництва, упровадження інновацій, комплексну експертизу лізингових інвестиційних проектів тощо).

З метою активізації лізингового інвестиційного ринку повинна бути принципово змінена кредитна політика держави. Для цього необхідно розширити можливості Центрального банку щодо впливу на кредитну політику комерційних банків, стимулюючи їх кредитувати насамперед вкладення у виробництво й інновації завдяки лізингу. Причому кредитні пільги треба поширювати не на конкретні підприємства, а саме на пріоритетні види економічної діяльності. Треба також підвищити роль кредитного фінансування в лізингових інвестиційних внесках юридичних і фізичних осіб, забезпечити поступовий перехід до переважно кредитного фінансування, полегшити доступ підприємств і організацій незалежно від форм власності до пільгових кредитних ресурсів з одночасним зниженням банківських облікових кредитних ставок. Беручи до уваги світову практику, яка полягає в тому, що зниження облікових кредитних ставок – це сигнал до розширення інвестицій, слід зазначити, що пом'якшення наслідків структурної перебудови економіки регіону можливе лише за умови проведення цілеспрямованої кредитно-інвестиційної політики. Вона повинна допускати досить широке кредитування й субсидування насамперед виробництва, яке опинилося при переході до ринкової економіки в складному становищі. Водночас ці заходи необхідно поєднувати з поступовим переводом основних галузей виробництва в режим реального самофінансування, що дозволить значною мірою обмежити масштаби кредитної емісії, а також скоротити пряме бюджетне субсидування цих виробництв. Слід підтримувати емісійний варіант мобілізації підприємствами необхідних їм інвестиційних ресурсів як активне державне регулювання інвестиційних процесів на мікрорівні.

Слід докорінно змінити фіскальну політику держави. Основним принципом у цьому аспекті ми вважаємо поєднання загальних вимог до зниження податкового тягаря з диверсифікацією податкових ставок. У розвинутих державах податкові знижки застосовуються досить широко і розглядаються як “авансові витрати уряду на збільшення активів, які без додатково створених державою стимулів зростають недостатніми темпами, що не забезпечує необхідного ефекту” [3, с. 88]. Результатами податкової реформи майже завжди виступає збільшення обсягів фінансових ресурсів у приватних компаніях і фізичних осіб, які направляються на інвестування. Прикладами успішності зниження податкових ставок є податкові системи США (дві загальні ставки оподаткування прибутку, причому, максимальна знижена від 50 до 34%), Японії (зниження прибуткового податку від 42 до 37,5%; для малих і середніх підприємств – від 30 до 28%), Великобританії (максимальна ставка прибуткового податку для корпорацій знижена від 53 до 35%; для приватних осіб – від 35 до 25%) [2].

Велика кількість податків і зборів в Україні, що включаються в собівартість і нібито на величину прибутку не впливають, не тільки зменшують величину прибутку, але й, піднімаючи ціну, роблять вітчизняну продукцію неконкурентоспроможною. Тому, на наш погляд, необхідні заходи гнучкої податкової політики, яка б передбачала довгострокові, рівні й постійні граничні розміри

оподатковування товаровиробників незалежно від форм власності, поступове обмеження чи диверсифікацію податку на додану вартість, уведення системи стимулювання інвестиційної активності. Останнє можливо досягти завдяки звільненню від оподаткування тієї частини прибутку підприємств і організацій, яка направляє на лізингове інвестування розвитку власного виробництва, а також випуск товарів народного споживання, будівництво об'єктів соціальної сфери і соціальної інфраструктури. Це має бути базовою умовою розвитку житлового будівництва, і передусім індивідуального. Гнучкість фіскальної політики сприятиме підвищенню ділової активності пріоритетних для держави чи регіону видів діяльності.

Повинні бути прийняті невідкладні заходи для реформування системи оподаткування в таких напрямках: зменшення кількості податків на підприємства, спрощення процедури розрахунків і стягування податків; скорочення податкового тягара до стандартів розвинених країн з ринковою економікою; повернення до системи пільгового оподаткування прибутку всіх підприємств, що використовуються на науково-технічні цілі.

У цілому, зважене поєднання стимулюючої функції податків і їх основної функції наповнення бюджету можливе, якщо виходити із принципу забезпечення умов для “розширення ділової активності і зумовлене цим зростання платоспроможності населення та кількості прибуткових підприємств” [4, с. 218].

Повинна також бути змінена державна амортизаційна політика. Вона має спрямовуватись на забезпечення поповнення власних коштів підприємства, призначених для лізингового інвестування. Слід відродити поняття раціонального і цільового використання амортизаційних відрахувань, які останні кілька років ігнорувалися. Серйозною проблемою є спрощений підхід до зарахування основних фондів тільки до трьох груп, завдяки чому “була занадто ослаблена залежність норми амортизації від реального терміну служби основних фондів, чим порушені економічно обґрунтовані терміни їх відтворення” [3, с. 74].

Слід повернутися до системи норм, що відбивають їх пряму залежність від нормативних термінів служби різних видів основних фондів; обчислення амортизаційних відрахувань проводити за первісною (відновленою) вартістю, а також вибірково застосовувати прискорену амортизацію як інструмент науково-технічної політики держави; використовувати при цьому найефективніший, кумулятивний метод нарахування амортизації.

Перспективною, на наш погляд, є можливість формування особливого сектора фондового ринку – ринку коштів амортизаційних фондів, що дозволяє активізувати лізинговий інвестиційний процес у західних країнах. У результаті створення такого інституту в підприємств з'явиться можливість конвертувати амортизаційні кошти в платіжні завдяки їх продажу через об'єднані фонди амортизації. Крім цього, буде можливість при нестачі коштів для реалізації лізингових інвестиційних проектів “купити” додаткові джерела фінансування. При цьому трансфер фондів ресурсів буде відбуватися чи в межах одного фонду амортизації, чи з одного фонду в інший. Позитивним боком такої схеми є також та обставина, що амортизаційні фонди можуть використовуватись і як застава при одержанні кредиту на розвиток виробництва чи реконструкцію і нове будівництво.

Серйозним фактором лізингового інвестиційного ринку будь-якої держави є продумана система залучення іноземних інвестицій у власну економіку. Іноземні лізингові інвестиції необхідні для реалізації перспективних лізингових інвестиційних проектів, пов'язаних з модернізацією і раціоналізацією різних підприємств регіону. Цьому сприяє значною мірою невикористаний величезний науковий, винахідницький і технологічний потенціал, що дотепер не затребуваний і користується високою оцінкою на Заході.

Варто врахувати, що лізингові іноземні інвестиції повинні направлятися насамперед у галузі, у яких країна-імпортер має певні переваги, тому потрібно чітко визначити ці галузі. Слід також забезпечити надання законного і стійкого статусу приватним і спільним підприємствам, чітке визначення їх прав і обов'язків, зокрема – затвердження і дотримання прав приватної власності, гарантоване дотримання умов контрактів.

Слід розробляти ефективні заходи щодо залучення лізингових іноземних інвестицій “внутрішнього походження”. Щорічно мільйони доларів, отриманих від реалізації вітчизняної продукції, депонуються в банках Західної Європи і США. Тому важко очікувати зовнішньоекономічної активності, якщо валютні ресурси, неконтрольовані державою, сприяють створенню значної економічної активності в західних країнах. Україна, недоодержавши валютні кошти, які повинні бути вкладені у власну економіку, насправді кредитує розвинуті країни.

Однак не слід розраховувати, що вивезені з країни кошти лежать “без діла” і чекають, коли про них згадають. Значна частина їх уже вкладена в нерухомість, використовується для фінансування

торгових операцій в інших регіонах світу, пов'язана з торгово-посередницькою діяльністю і лише за певних умов може бути використана як інвестиційні ресурси для України. Ці кошти можуть повернутися тільки при певних, дуже вигідних умовах, що їм будуть забезпечені. Цей процес буде спостерігатися лише тоді, якщо інвестування в українську економіку виявиться досить прибутковим порівняно з іншими видами економічної діяльності.

Найважливішим регіональним складником лізингового інвестиційного ринку повинна стати фінансова самостійність безпосередньо регіону, без якої неможливе підвищення ефективності лізингового інвестиційного процесу.

В умовах, коли органи влади й управління самі стають інвесторами на своїй території, причому в питаннях розвитку соціальної сфери й інфраструктури – майже єдиними інвесторами, фінансова незалежність регіональної влади є визначальною. Нині вже загальноновизнаним є той факт, що в міру розширення прав регіонів в управлінні фінансовою і господарською діяльністю поступово підвищується роль бюджетів регіонів, а також місцевих бюджетів при виконанні завдань як середньострокового, так і довгострокового розвитку, яка відображається в збільшенні їх частки у фінансуванні капітальних вкладень.

Розвиток ринкових відносин мав безпосередній вплив на формування джерел фінансування лізингових інвестицій. Це було обумовлено тим, що значно скоротилися централізовані ресурси і зросла необхідність залучення власних коштів. З'явилися альтернативні джерела фінансування капітальних вкладень у зв'язку з розширенням недержавних форм власності. Крім цього, прагнення регіонів до більшої економічної самостійності сприяло поступовому збільшенню в інвестиційних витратах коштів регіонів, що в остаточному підсумку зміцнювало фінансову незалежність регіону від центральних органів. Природно, що увага має бути зосереджена на формуванні фінансової політики регіону і його лізингової інвестиційної бази, визначаючи загальний бюджетний стан як самого регіону, так і господарюючих суб'єктів, що розміщені в регіоні. Саме це обумовлює основоположну мотивацію до вкладення коштів у подальший розвиток власної інфраструктури, а також удосконалення виробничого механізму.

Отже, фінансова самостійність і незалежність регіону є не єдиною, але дуже важливою умовою, яка визначає рівень лізингової інвестиційної активності, що значною мірою сприяє розширенню можливостей територій до вкладення коштів у розв'язання власних проблем.

Одним з основних принципів побудови регіональної лізингової інвестиційної політики повинен бути розподіл функцій та узгодження інтересів центру й регіонів. Суть його має полягати в поступовому переході від державного регулювання інвестиційних процесів до державної підтримки пріоритетних стратегій структурних перебудов регіонів, що реалізуються через функції регулювання лізингової інвестиційної сфери регіону.

Проведені дослідження проблеми активізації інвестиційної діяльності в регіоні із застосуванням принципів програмно-цільового управління дозволили нам сформулювати основні рекомендації щодо вдосконалення регулювання інвестиційної сфери регіону. З'ясовані внаслідок оцінки дерева цілей основні завдання щодо реалізації місії інвестування повинні здійснюватися через відповідні функціональні блоки регулювання лізингової інвестиційної сфери, які можуть бути зображені у вигляді такої агрегованої схема (рис. 2).

Розглянемо стан кожного блоку функцій адміністрації. При аналізі дерева цілей необхідність різного виду інформації для реалізації завдань лізингового інвестування регіонального розвитку зустрічається при декомпозиції кожної підцілі першого порядку (і тому має найбільший коефіцієнт перевищення за принципом подібності та повторюваності).

Завдання аналізу розвитку економічних реформ та інвестиційної сфери як передпланового чи передпрогнозного етапу при розробці комплексних програм розвитку лізингових інвестицій формують свої вимоги до складу, змісту і якості інформації. Рішення останньої проблеми диктує необхідність спеціального наукового дослідження. Нині можна лише зазначити, що ті дані, які є в статистичних органах регіонів, дуже недостатні. У них не відбиваються процеси розвитку малого бізнесу, не визначається частка його виробництва, система економічних показників, заходи адміністрацій зі стимулювання підприємництва як найважливішого фактора компенсації спаду виробництва і створення робочих місць. Майже немає чи несистематизовані дані щодо кількісного і структурного розвитку ринкової інфраструктури, тобто кількості банків, брокерських і дилерських контор, фінансових та інвестиційно-фінансових компаній, риелторських фірм і т.д. Немає достатньої розшифровки, насамперед внутрішньорегіональної, про діяльність спільних підприємств і динаміку іноземних інвестицій. Крім того, у регіонах майже немає інформації для осіб, які хотіли б зайнятися бізнесом, але не можуть знайти сферу прикладання своїх зусиль і т.д.

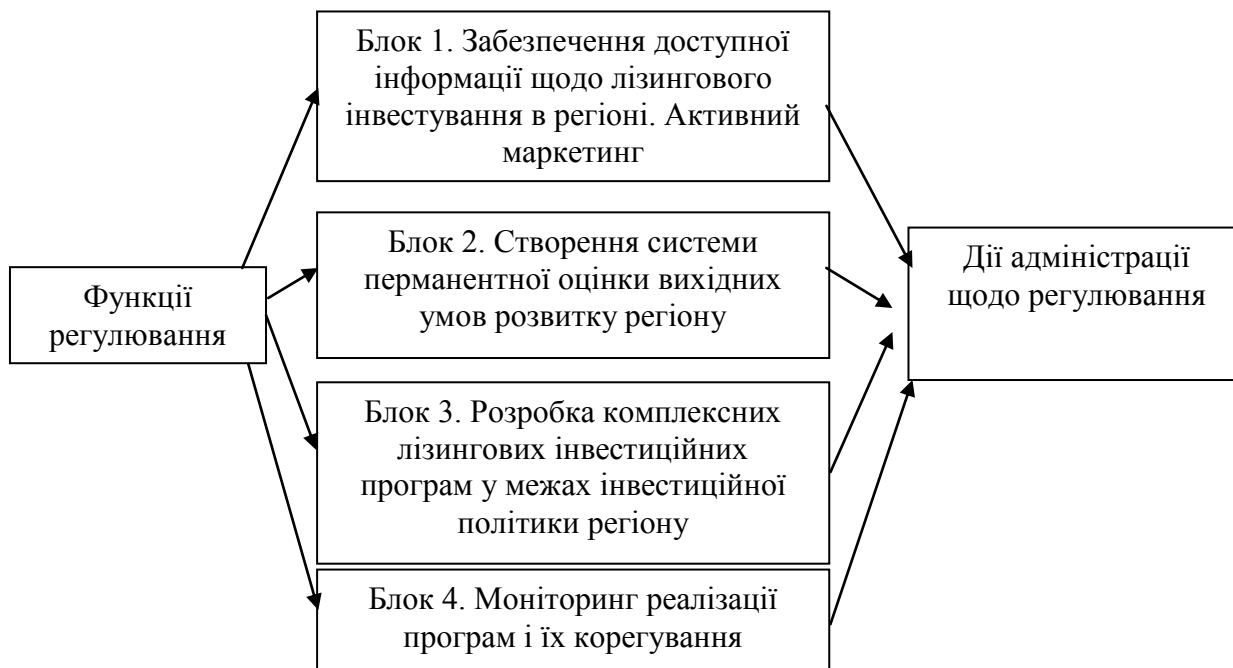

Рис. 2. Агрегована схема регулювання лізингової інвестиційної сфери регіону

У зв'язку з викладеним, у складі адміністрацій регіонів доцільне функціонування власного інформаційного центра, що в контакт з обласним відділенням Держкомстату повинен акумулювати необхідну інформацію про лізингові інвестиційні можливості і труднощі щодо забезпечення регіонального розвитку для всіх департаментів облادміністрації (блок 1).

Блок 2 схеми повинен містити не тільки аналіз вихідних умов розвитку в цілому по регіону, але й конкретний аналіз діяльності окремих підприємств для прийняття рішень про доцільність оголошення банкрутства чи інших заходів. Повинна також бути вивчена група інвестиційних показників, показників стану трудових ресурсів, кількісних характеристик приватних фірм тощо.

Блок 3 передбачає розробку комплексних лізингових інвестиційних програм і програм будівельної діяльності. При цьому повинен бути змінений звичний методичний підхід до прогнозу. Він має бути побудований на ситуаційному моделюванні, імовірнісних оцінках закладених сценаріїв. Цей блок тісно пов'язаний з блоком моніторингу реалізації програм (блок 4).

Результати дослідження проблеми активізації регіональних лізингових інвестиційних процесів дозволяють нам узагальнити невідкладні заходи щодо регулювання лізингової інвестиційної сфери:

1. Усі лізингові інвестиційні проекти повинні проходити екологічну експертизу.
2. Необхідно мати позабюджетні регіональні фонди для підтримки короткострокових ефективних лізингових інвестиційних програм зі швидкою окупністю.
3. Необхідно сформулювати систему стимулювання окремих лізингових інвестиційних програм за допомогою диференціювання місцевих податків.
4. Необхідно активно займатися проблемою залучення лізингового іноземного капіталу, зокрема – коштів міжнародних організацій, під екологічні проекти.
5. Необхідно активно займатися скороченням незавершеного капітального будівництва, методами фінансового регулювання, продажем, обмеженням дорогих і довгостроково впроваджуваних лізингових інвестиційних проектів.
6. Субсидіювати (до 25% від вартості) лізингової інвестиції на придбання землі, будинків та устаткування нових пріоритетних підприємств з певною кількістю робочих місць.

Навіть такий, досить агрегований, перелік заходів з управління лізинговою інвестиційною системою в регіоні обумовлює доцільність створення комплексного територіального утворення з регулювання лізингових інвестиційних процесів – регіональної агенції лізингових інвестицій. Міжнародний досвід підтверджує, що там, де актуальною є активізація лізингової інвестиційної діяльності, подібні спеціалізовані агентства з лізингових інвестицій створюються на національному, регіональному і навіть місцевому рівнях.

Література

1. Державне регулювання лізингових відносин в умовах розвитку ринкової економіки України : монографія / [Борисюк О. В.] ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2012. – 167 с.
2. Доничев О.А. Региональные проблемы формирования и регулирования воспроизводственных лизинговых инвестиций / О.А. Доничев, Р.Ф. Самусева. – М. : Стройиздат, 1996. – 176 с.
3. Інвестиційна політика в Україні: досвід, проблеми, перспективи / М. Г. Чумаченко [та ін.] ; відп. ред. М. Г. Чумаченко ; Академія економічних наук України, Інститут економіки промисловості НАН України. - Донецьк : Юго-Восток, 2003. – 291 с.
4. Малий І.І. Теорія розподілу суспільного продукту : монографія / І.І. Малий. – К. : КНЕУ, 2000. – 248 с.
5. Регіональна політика: методологія, методи, практика / НАН України. Інститут регіональних досліджень / за ред. академіка НАН України М.І. Долішнього. – Львів, 2001. – 700 с.

In the article basic directions of co-ordination of state and regional efforts are considered in relation to a leasing investment sphere. Generalized exigent measures on adjusting of leasing investment sphere.

Keywords: *leasing investment regulation leasing sector investment, regional regulation leased investment, leasing investment projects.*

В статті рассмотрены основные направления координации государственных и региональных усилий лизинговой инвестиционной сферы. Обобщены неотложные меры по регулированию лизинговой инвестиционной сферы.

Ключевые слова: *лизинговое инвестирование, регулирование лизинговой инвестиционной сферы, региональное регулирование лизингового инвестирования, лизинговые инвестиционные проекты.*

УДК 339.923

Рожкова Т.С.

*К.е.н., доцент, завідувач кафедри МЕН
Київського Міжнародного
Університету*

Рожков О.Є.

*Здобувач ступеню Master of Business
Administration Moscow Business
School Московського технологічного
Університету*

**АДАПТАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ДО
ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ**

У статті приділено увагу дослідженню теоретичних та практичних засад розвитку партнерських відносин України з ЄС на основі стандартизації нормативно – правової бази, інституційних та функціональних засад можливого співробітництва та інтеграції України в загальний Європейський простір.

Ключові слова: *Економічна трансформація, гео економічні пріоритети, нормативно-правова база, підвищення ефективності економічного співробітництва, регіоналізація тощо.*

Практичні завдання визначення європейського вектору в моделі міжнародного співробітництва України в якості її дедалі більш помітної гео економічної домінанти передбачають якомога більш широке використання загальноєвропейських стандартів в галузі